

Maxinjani na dyambu

Xi hlamuseriwa nakambe hi Joanne Bloch

Mikombiso hi Mieke van der Merwe

Mixo wun'wana, loko swiharhi swi pfukile, swi hlamarisiwile hi ku vona leswaku a ku ri hava mfungho wa leswaku dyambu ri le ku humeni evuxeni bya matilo.

“Ku humelela yini?” swiharhi leswitsongo hinkwaswo swi vutisa vatswari va swona.

“Lehisani timbilu!” ku vula vatatana na vamanana wa swona.
“Dyambu ri nga va ri loloha namutlha. Ku nga ri khale ri ta huma tanihi ntolovelu, kutani hi ta ya le gojini ku ya nwa mati.”

Kambe swiharhi a swi nga vuli ntiyiso. Hambileswi swi nga rindzela ro ta rindzela, misava a yi ri emunyameni. Endzhaku ka tiawara to hlaya, va tekile xiboho xo khoma nhlengeletano ku ta kanela hi xiphiqu lexi.

“Xana hi nga endla yini?” ku vutisa Mpfuvu.

“Swi olove ngopfu,” ku vula Nhutla. “Hikwerhu hi fanele ku ya lava dyambu. Hi nge swi koti ku hanya ku ri hava ku vonakala!” Swiharhi leswin'wana swi pfumela, kutani swi suka swi famba swi ya matlhelo hinkwawo, swi ti yimiserile ku ya kuma dyambu.

“Ndzi ta sungula eminsinyeni eka nhova leyikulu,” ku vula Maxinjani hi byakwe. Xi fambile hi nsinya hi nsinya laha a xitsutsumatsutsuma kona na ku huhwa kona hi masiku. Eku sunguleni, a xi kumangi nchumu handle ka munyama. Loko xi ri karhi xi nghena endzeni ka nhova, xivone ku voningelanyana emahlweni ka xona. “Hi leriya!” xi vula hi ku tsaka. “Ndzi swi tivile leswaku ndzi ta ri kuma dyambu laha!” ku vula Maxinjani. Endzaku ka ku famba ku ringana awara, xi fikile laha xi nga kuma dyambu, ri hakahakanile na marhavi ya nsinya lowo leha. “U nga vileli, Dyambu!” ku vula Maxinjani. “Ndzi nga va ndzi ri lotsongo, kambe meno ya mina ya lotekile swinene! Ndzi ta lumetele marhavi lawa ndzi ku tshunxa hi ku hatlisa.”

“Ndza khensa, Maxinjani,” ku vula dyambu. “I khale ndzi ri karhi ndzi lwa na ku huma laha nsinyeni tiawara to hlaya, kambe loko ndzi lwa na ku huma, ndzi ya emahlweni ndza ti hakahaka.”

Kutani maxinjana lexisongo xi sungula ku dya no lumetela marhavi. A ku ri ntirho lowukulu, kambe a xi tshikanga. Endzaku ka hafu ya awara, xi kotile ku ntshuxa dyambu katsongo; kutani endzhaku ka awara, a ka ha ri na marhavi na swimhandzani leswi a swa ha khomile dyambu ehenhla ka nsinya. Kambe sweswi maxinjani a xi ri na xiphiso – marhavi yo tala lawa xi nga ma lumetela, dyambi a ri sungula ku vavula. Maxinjani xi sungula ku juluka. Ku nga ri khale xi sungula ku twa voya byi ri karhi byi ntswa na ku huma musu. Nomo wa xona a wu omile naswona xi nga ha swikoti ku vulavula. “U ta ndzi khomela, Dyambu, a ndzi nge he swi koti ku ya emahlweni,” xi vula. “Ku hisa ka wena i ku kulu swinene eka mina! Vona, min’wala ya mina yi le ku tshweni!”

Dyambu a ri swi lava ku ntshuxeka hi tindlela hikwato. “Ndzi kombela u ya emahlweni, Maxinjani!” ku vula Dyambu. “Ndzi fanele ku huma eka nsinya lowu leswaku ndzi kota ku voningela misava hi masiku hinkwawo. Swiharhi hinkwaswo na swinyenyani na swimilani swi lava ku voninga na ku kufumela leswaku swi kota ku hanya.”

Maxinjani a xi swi tiva leswaku leswi i ntiyiso. Hambileswi voya bya xona byo saseka lebya mpungha a byi cincile byi ri bya ntima, na ncala wa xona wu khotsekile, xi yile emahlweni xi lumetela marhavi lawa a ya hakile dyambu.

Nkarhi wo tala wu hundzile. Hi nkarhi lowu Maxinjani a xi tshuxile dyambu, kambe mahlo ya xona a ya vava ku fikela laha xi nga ma pfala. Nakambe, xi twa xi nga ha lavi ku ya emahlweni.

“Ndza kombela, Dymabu,” xi vula, “Ndzo fanela ku yima kwala. Mahlo ya mina ya vavisekile naswona ndzi fanele ndzi ma wisisa.” Nakambe dyambu ri kombela ku ri xi ya emahlweni, kutani xi yile emahlweni.

Emakumu xi lumeterile mahanti lawa a ya sele ya rhavi na mhandzi leswi a swi khomile dyambu. Hi switsongotsongo, dyambu ri sungula ku huma ri ya ematilweni, loko ra ha endla tano, miseve ya dyambu yi tlhavile ku hangalaka na misava. Kutani loko dyambu ri humile, ri vulavula na maxinjani. “Ndza khensa swinene, munghana wa mina lotsongo!” ku vula Dyambu. “U tirhile swinene ku ndzi ponisa, hi ku endla tani u ponisile swiharhi na swinyenyani na swimilani. Xana ndzi nga ku endlela yini xo ku khensa?”

Maxinjani xi ehleketile swa nkarhinyana. I khale xi ri karhi xi lava ku haha. “Ndzi nyiki timpapa,” xi vula, “leswalu ndzi kota ku haha ndzi ya ehenhla.”

“Hiswona,” ku vula dyambu, “sweswi u na timpapa hi vumbirhi, naswona u ta swi kota ku haha hi ku hatlisa ku tlula swinyenyani swin’wana. Hikuva u ti vavisile mahlo hi ku lava ku pfuna mina, u ta tlela nanhlikanhi u pfuka ni vusiku. Hambileswi mahlo ya wena ya nga ha kotiki ku tiyisela dyambu, u ta kota ku vona kahle na ku twa swinene navusiku!”

Hilaha maxinjani xi nga hundzuka mangadyana. A xi ri karhi xi ya hala ni hala ni vusiku laha a xi nga ha naveli ncila wa xona na voya bya xona bya mpungha na vutomi bya xona tanihi maxinjani le henhla ka mirhi. Hambileswi a xi nga ha swikoti ku tiphina hi ku voninga ka dyambu, a xa ha twa ku kufumela endzeni ka mbilu ya xona.

.....

● **ENDLA VUTUMBULUXI!**

- Hlohlotela vana va wena ku ehleketi hi xiharhi ni ku rungula kumbe
 - ku tsala ntsheketo wa vona hilaha xiharhi lexi swi nga fikisa xiswona
 - leswaku xi hanya hi mukhuva lowu xi hanyaka hi wona.
-

Maxinjani na dyambu

Xi hlamuseriwa nakambe hi Joanne Bloch • Mikombiso hi Mieke van der Merwe

Xifaniso

Tinyike nkarhi wo langutisa exibakabakeni loko dyambu ri huma ni/kumbe nivusiku. Dirowa kumbe u penda xifaniso xa xibakabaka eka yin'wana ya minkarhi leyi. Dirowa ni Maxinjani kumbe mangadyani eka xifaniso xa wena.

Ku Hlaya

Xana u nga kuma swiphemu swa ntsheketo laha Dyambu ri vulavulaka na Maxinjani? Hlaya ha xin'we xa swiyenge sweswo hi ndlela yo hambana leyi kombisaka matitwelo ya dyambu.

Ku Tsala

Ehleketi hi xiharhi xo karhi. Tsala ntsheketo wa wena lowu hlamuselaka leswaku swi tise ku yini ku va xiharhi xexo xi languteka kumbe xi hanya hi ndlela leyi xi hanyaka ha yona. Loko u lava ku pfuniwa ku tsala ntsheketo wa wena, wu byele un'wana loyi a nga ku tsalelaka wona.

Ntirho wa vutshila

Dirowa xifaniso xa Dyambu, Maxinjani ni mangadyani leswi nga eka ntsheketo. Swi pende ivi u swi tlhoma eka swimhandzana swo leha kumbe eka xitirowo xo nwa hi tona leswaku u swi endla swipopana.

Encenyeta

Wu hlamusele hi marito ya wena ntsheketo lowu u tirhisa swipopana leswi u swi endleke.

